

Scheiber Hugó (1873-1950)

Találkozás, 1933 körül

Szén, papír 72 x 54 cm

Jelezve középen lent: töredékes
Scheiber szignó

VÉDETT

Kikiáltási ár: 1 600 000 Ft

Félúton

A 30-as évek elejét az életrajzi adatok tükrében Scheiber életében vízváltásznak is tekinthetjük. Ekkorra már mögötte állnak azok a kiállítások, melyeket Herwarth Walden berlini Sturm galériájában rendezett (1924-1928 között), és amelyek a hírnevet is meghozták neki, valamint az az út, melyet 1933-ban Marinetti meghívására tett Rómába, és amelyet már nem követett újabb külföldi utazás; élete végéig Budapesten maradt, ahol a városi bohém, társasági élet hűségese regisztrálójává lett.

A római kiállítás anyagát Scheibernek azok az expresszív-futurista képei alkották, amelyekről a római futuristák lapja, a *Futurismo* részletes műjegyzéket és egy kortárs, Gerardo Dottori elismerő kritikát közölt. Ezeknek az éveknek a jellegzetes scheiberi tematikája - az életműben szinte állandóan jelenlévő - önarcképek, a nagyvárosi élet, a cirkusz, kabaré, és stadion világa. Rabinovszky Máriusz "megifjodott futurizmusnak" nevezi ezt a mozgást és dinamikát nem csupán mechanikusan, hanem dekoratív módon is felbontó képi ábrázolásmódot, amely az olasz futuristák második nemzedékét is jellemezte.

A Találkozás

című kép tematikában és stílusában is ebbe az időszakba simul bele. A formák és színek redukciójában még az expresszionizmust idézi, ám a két egymás felé tartó figura alakjának megformálásában lemond az arcok egyénítéséről, és az alakokon a futurizmus mozgásfelbontását alkalmazza. A fekete-fehér, valamint az íves és szögletes formák kontrasztja éppúgy a mozgalmasság érzetét keltik. A Scheibernél ritka narratív szál - maga a találkozás momentuma - kibontását szolgálja a nézőpont megválasztása is. A leggyakrabban használt felülnézet helyett itt a békaperspektívában láttatja a jelenetet, szinte tükörszimmetrikus kompozícióban, ami által mind az alakok, mind az építészeti háttér szokatlanul nagyoknak tűnnek. Az építészeti háttér is egy prizmán át, ablakok, síkok és törésvonalak mentén rendeződik égbetörő felhőkarcolókká, amik egy nagyvárosi Ádám és Éva találkozásának adnak keretet.

Rendhagyó "ikonográfia"

Scheiber szerette a nagyvárost, és annak minden megnyilvánulását. Főszereplőit általában magányosan, vagy éppen megsokszorozva tömegben vagy dekoratív arabeszkként ábrázolta. A *Találkozás* szereplőit elkerülte Scheiber karikatúrisztikus éleslátása, és inkább a pillanat önfeledtségének rögzítése lett a cél, akár a *Jelenet* című kép (Haulisch, 104.kép) sodró erejű tánc forgatagában. A *Találkozás* háttérben megjelenő nagyvárosi vízió közeli analógiái Gross-Bettelheim Jolán a modern amerikai nagyvárost a legkülönbözőbb perspektívából megjelenítő grafikai lapjai.

A.K.

